

בתי המשפט

		בית משפט מחוזי חיפה	
בשא 008967/05			
בתיק עיקרי: א 000152/02			
תאריך: 21/09/2005		אריה רזי	בפני כב' השופט:

בעניין:

1. נימר אליאס דאוד

2. נרימאן דאוד

ע"י ב"כ עו"ד ח'אג פריד ו/או שאער בלסם

ת.ד. 114 רח' בן עמי 43/1 עכו 24320

המבקשים

נ ג ד

1. זוהיר יוסף דאוד

2. חנאן סעדי דאוד

ע"י ב"כ עו"ד פלביאן ואח'

רח' הגנים 28 חיפה 35025

3. פירוה סיאג'ה (ג'יריס)

4. ג'מיל חביב סיאג'ה (ג'יריס)

ע"י ב"כ עו"ד ו. מנסור

רח' לוחמי הגיטאות 12 נהריה

המשיבים**החלטה**

1. זוהי בקשה להתיר למבקש מס' 1 (להלן: "המבקש") לעמוד לחקירה נגדית על תצהיר עדות ראשית באמצעות כינוס וידאו (Video Conference), ממקום מושבו הנוכחי בארה"ב.
2. המבקשים הינם הנתבעים 1 - 2 בת"א 152/02.

מדובר בתביעה למתן הצהרה על ביטולו של הסכם מכר מקרקעין מיום 13.6.00 שנכרת בין המשיבים 1 ו- 2 לבין המבקשים ולחיובם של המבקשים בפיצויים בגין הפרתו של ההסכם.

- בהליך מעורבים צדדים נוספים. המשיבים 3 - 4 הגישו נגד המבקשים ונגד המשיבים 1 - 2 תביעה נפרדת בת.א. 203/04, המתנהל בפני במאוחד עם ת.א. 152/02.
3. בבקשה נטען, כי עדותו של המבקש היא חיונית ביותר לצורך בירור העובדות, ליבון הנסיבות והתנאים שבהם נכרתו שני הסכם המכר ביחס למקרקעין.
- הבקשה להתיר את חקירתו באמצעות כינוס וידאו מנומקת בכך, שהמבקש עזב את הארץ בחודש יולי 2001 לאחר שנקלע לקשיים חמורים ויש לו חשש ממשי וכבד, שאם יגיע לארץ לצורך מתן עדות יפעלו נושיו הרבים למניעת חזרתו לארה"ב לתקופה בלתי מוגדרת. הדבר, כך נטען, יגרום למבקש נזק בלתי הפיך מאחר ואין מי שימלא את מקומו בניהול עסקו למכירת והשכרת כלי רכב.
- בבקשה נטען, כי הסמכות לאפשר את חקירתו של עד מחוץ לתחום שיפוטו של בית המשפט, קבועה בסעיף 13(א) לפקודת הראיות וזאת באותם מקרים שבהם "נראה צורך בכך למען הצדק..."
- באת כח המבקש, הפנתה לפסיקתו של בית המשפט העליון ברע"א 3005/02 SMITHKLINE BEECHM P.L.C נ' אוניפארם בע"מ ואח' פ"ד נו' (6) 865 ורע"א 10923/03 רות שניידר נ' BAYERISCHE LANDESBANK דינים עליון ס"ד 29, שבהם הותר לגבות עדות באמצעות וידאו קונפרנס.
- כן הופנתי לספרו של ד"ר שלמה לוי **"תורת הפרוצדורה האזרחית - מבוא ועקרונות יסוד"** שבו נאמר כי לאור ההתפתחות הטכנולוגית, ניתן כיום להקליט עדות בעזרת מכשיר וידאו, המאפשר לבית המשפט לקבל תמונה **"פחות או יותר ברורה על מהימנותו של העד..."** וכן כי **"השיקול שגביית העדות בחו"ל תמנע מהשופט התרשמות ישירה מהעדות פחת בהרבה בחשיבותו"**.
- עוד נטען, שגביית עדותו של המבקש בדרך המבוקשת, לא תפגע בזכויותיהם של הצדדים האחרים למשפט למצות את חקירתם ואף לא ביכולת התרשמותו של בית המשפט מהמבקש.
- ב"כ המבקש גם עמדה על ההשלכות הצפויות למקרה שהבקשה תידחה. בהקשר זה נטען, כי ייגרם למבקש "עוול רב ועיוות דין" מאחר ורק הוא מכיר היטב את העובדות הצריכות לענין. מעורבות אישיתו (המבקשת מס' 2) בפרשה, כך נטען, היתה מוגבלת למדי.
4. ב"כ המשיבים 1 - 2 (התובעים) מתנגד לבקשה.

לטענתו, ניתן להבין מפסיקת בתי המשפט שבסוגיה הנדונה נעשתה הבחנה חד משמעית בין עד לבין בעל דין. כן הופנית לכמה החלטות בהן נדחו בקשות להתיר גביית עדות בחו"ל מהטעם שהנוגע בדבר חושש להגיע לארץ בשל פחד מנושיו.

ב"כ המשיבים 3-4 (התובעים בת.א. 203/04) השאיר את ההחלטה לשיקול דעת בית המשפט. בהתייחסו ללבטיו נאמר, שאם הבקשה תדחה קרוב לודאי שהמבקש לא יגיע לארץ וזו תוצאה שאין הוא מעוניין בה. מאידך, יש למרשו אינטרס שהמבקש יבוא להעיד על מנת שניתן יהיה לנקוט נגדו בהליך לעיכוב יציאתו מהארץ.

5. עיינתי באסמכתאות אליהן הופנית על ידי ב"כ הצדדים.

בהחלטתה של כב' השופטת דורנר ברע"א 3005/02 (פרשת אוניפארם) נדון מקרה שבו ביקש בעל דין להעיד שני עדים מרכזיים - מדענים המתגוררים באנגליה - שסרבו להגיע לארץ בשל המצב הבטחוני. כעולה מההחלטה, המבקשת טענה כי אין באפשרותה לחייבם להגיע לארץ כדי להחקר על תצהירי עדות ראשית שהוגשו על ידם.

גם ברע"א 10923/02 (פרשת רות שניידר) החליטה כב' השופטת דורנר להעתר לבקשתו של בנק גרמני, שהמצהיר מטעמו יחקר על תצהירו באמצעות כינוס וידאו וזאת מהטעם של חשש מהמצב הבטחוני השורר בארץ.

מסתבר שהסוגיה נדונה במקרים נוספים.

בע"א 7516/02 ד"ר דוד פישר נ' רוי"ח צבי יוכמן (תק-על 2005 (2) 81) נדחה ערעורו של המערער על החלטת בית המשפט המחוזי שלא להתיר לו להעיד באמצעות כינוס וידאו ממקום מושבו באיטליה. המערער, כך עולה מפסק הדין, נימק את בקשתו בחשש שיעוכב בארץ זמן רב, בעקבות הליכים פליליים שמפרק החברה יזם נגדו.

כב' השופט ריבלין לא מצא עילה להתערב בנימוקו של בית המשפט המחוזי, כי החשש לעיכוב יציאה מן הארץ "אין בו תום לב וגם לא סיבה טובה כדי למנוע את בואו של המבקש לארץ".

בהתייחסו לשיקול הדעת של בית המשפט בדונו בבקשה להתיר גביית עדות בחו"ל, הזכיר השופט ריבלין את ההחלטות בפרשת אוניפארם ובפרשת רות שניידר. ביחד עם זאת הוסיף ואמר:

"אלא שבכך אין כדי לפתוח פתח רחב ובלתי-מוגבל לחקירת עדים מחוץ לתחום השיפוט. כל מקרה, ראוי לו שייבחן על פי נסיבותיו (ראו רע"א 6635/02 סופרפלסט...) לדעתי, טרם הגיעה השעה שבה אמצעים טכנולוגיים, משוכללים

ככל שיהיו, יחליפו את היתרון שבהתייצבות הצדדים ועדיהם זה מול זה, פנים אל פנים... לפיכך, מוטלת הדרישה על בעל-דין, העותר לקיום חקירה באמצעות כינוס-וידאו להציג, בתום לב, עילה מספקת לכך. זאת לא עשה המערער בענייננו. חששו מפני חקירה פלילית, או מפני השלכותיה (כגון עיכוב יציאתו מן הארץ), אינו נימוק משכנע מספיק, בנסיבות המקרה. אמנם מדובר כאן בהליך בעל השלכות כספיות חמורות מבחינת המערער והעובדה שלא נחקר על תצהירו איננה דבר של מה בכך. אלא שבסופו של יום, אין לו למערער אלא להלין על עצמו".

גם בע"א 397/87 יורם גיל נ' בנק דיסקונט לישראל בע"מ פ"ד מד (2) 397 הועלה נימוק שאי התייצבות המערער לחקירה בארץ, נובע מחשש שמא יעוכב על ידי נושיו.

בדחותו טענה זו אמר הנשיא (דאז) השופט שמגר:

"בנימוק האמור של המערער אין כדי להצדיק את אי הופעתו לחקירה על תצהירו... חשש שמא ינקטו נושים צעדים, הפתוחים בפניהם על-פי החוק, אינו יכול לשמש טעם, המצדיק פטירת המצהיר מן ההתייצבות לחקירה רגילה... הרצון לחמוק מצעדיהם של נושים אינו צריך לשמש יסוד לקבלת פטור מן החקירה..."

6. אכן, ההתפתחות הטכנולוגית בתחום התקשורת מאפשרת כיום לבית המשפט להתרשם מעד באופן כמעט ישיר באמצעות כינוס וידאו. יש גם לומר שבדרך זו צומצמו כמעט עד למינימום הזכויות הדיוניות של בעל הדין האחר.

עדיין, כפי שעולה מהפסיקה, מדובר בהליך יוצא דופן המחייב את בחינת הנסיבות הקונקרטיות. כן שומה על בעל הדין להצביע בתום לב על סיבה טובה המונעת בעדו להגיע לארץ. בית המשפט העליון התיר לערוך חקירה נגדית באמצעות כינוס-וידאו, מטעמים הקשורים למצב הבטחוני השורר בארץ. מאידך, בקשה שהיתה מנומקת בחשש מפני נושים ועיכוב יציאה מן הארץ, נדחתה בהיותה בלתי משכנעת מספיק תוך שהודגש שאין בה תום לב.

בענייננו מדובר באזרח ישראלי שנמלט לחו"ל מאימת נושיו. חששו לחזור לארץ מובן, אך נימוק זה איננו בגדר טעם המצדיק להעתר לבקשתו. למעשה באה בפניי בקשה, בלתי אפשרית, למתן הכשר להתנהגות של חייב שנמלט מן הארץ והותיר את נושיו בפני שוקת שבורה.

אני ער להשלכות הצפויות מאי התייצבות המבקש למתן עדות במשפטו, אך כפי שנפסק בפרשת ד"ר פישר (ע"א 7516/02 הנ"ל), אין למבקש להלין אלא על עצמו.

לפיכך, הבקשה נדחית.

ניתנה היום י"ז באלול, תשס"ה (21 בספטמבר 2005) בהעדר.

מזכירות - להמציא העתק ההחלטה אל ב"כ הצדדים בדואר רשום + אישור מסירה.

אריה רזי, שופט

051א.נורית 8967/05בשא

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה